

משרד החינוך והתרבות - מחלקת לתרבות תורנית

ב"ח

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
ערוכים בידי ד"ר נחמה ליבוביץ - שבת העשרים ואחת

תזריע (תשכ"ב)

הפטרה
מלכים ב' פרק ה'

א. שאלה כללית

חשון:

ה: ויחי כשמוע אלישע איש הא-לוהים, כי קרע מלך ישראל בגדיו

ז: ויבא נעמן בסוסו וברכבו ויעמד פתח הבית לאלישע

י: וישלח אליו אלישע מלאך לאמור:

טו: וישב אל איש הא-לוהים הוא וכל מחנהו ויבא ויעמד לפניו.

כ: ויאמר גחזי נער אלישע איש הא-לוהים הנה חשך אדוני את נעמן הארמי
הזה מקחת מידו את אשר הביא, חי ה' כי אם רצתי אחריו.

(1) הסבר את סבת חשכו בכנזיים שבחם נקרא אלישע בפרקנו!

(2) למה זה נקרא נעמן בכנזי "נעמן הארמי" בפסוק כ'?

ב. וישבו מארץ ישראל נערה קטנה.

אורליך מקרא כפשוטו ד"ה נערה קטנה:

היתה קטנה כשבשביט והיא גדולה עכשו, ובזכרת קטנותה, לפי שאלו היתה גדולה
כשהלכה בשבי, היתה צרתה וצרת עמה בוגעת בלבנה, ולא היתה יועצת טוב לאדוניה,
משנאתה אותו ואת עמו. ומפני שבשביט והיא קטנה ולא בת דעת, והיא גדולה בבית
נעמן ורחי לו כבת, שכחה עמה ובית אביה לאהבה את אדוניה!

(1) מהי חולשת פרושו זה ומה הביאו לפרש כך?

(2) ישב את הענין בדרך אחרת?

ג. כ"ו העת לקחת את הכסף ולקחת בגדים וזיתים וכרמים
וצאן ובקר ועבדים ושפחות

אבן כספיה: אדני כסף: ד"ה העת לקחת

הנה הכסף והבגדים היו למנה בכונה ראשונה בעצם, וזיתים וכרמים וצאן ובקר
ועבדים ושפחות בכונה שניה ובמקרה, וכמו זה אמרתי על (בר' ל' כ"ו) "תנה
את נשי וגו'".
והמשל על זה ואור לך!

משנה כסף בר' ל' כ"ו ד"ה אשר עבדתי אותך בחן.

מאד העמיקו בזה המפרשים הקודמים, להעלים מהם זכירת
ההגיון והטבע, והחסיאו כונת בנות התורה, כי אמרו
"בהן" שב אל "נשי" לבד, וחלילה! אבל גם ל"ילדיו", כי
"בהן" שטעמו - בעבורם לבתינו סייבת תכליתיה, היות לנשיו
וילדיו במדרגות, ר"ל: לנשיו תחילה ואחר לילדיו, כי
יעקב עבד לאלו התכליות, ואחת מהן - הילדים, כדי שירעו
צאנו או שיכללוהו בזקנותו כמו שהיה כן, כמו שפאר
(בר' מ"ז י"ב) "ויכלכל יוסף.. עורו, עורו, ישנים!"

א (1) מה הקשי המשותף למקומנו ולפסוק בבראשית?

ב (2) למי מן המפרשים הוא מתנגד בפרושו לבראשית?

ד. רלב"ג במנחתו "התועליות" המגיעות מפרקי אלישע

והתועלת הכ"ס: לתודיע שאין ראוי לאדם שיכפור העוון, אך יהיה מודה ועוזב...

א (1) מהיכן בפרקנו למד "תועלת" זו?

ב (2) מהו הפסוק שבחומש בראשית שיכול היה רלב"ג להסתמך עליו?

השאלות המסומנות א קשות והמסומנות אא קשות ביותר, יפתור כל אחד לפי הבנתו.

שאלות וגם תשובות נא לשלוח לפי כתובת העורכת: ד"ר ג' ליבוביץ, קריית-משה, ירושלים